

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

ประเภทผ้าทอจังหวัดลำพูน *

Factors Having Relationships with The Operational Outcome of Cloth Weaving Community Enterprises in LAMPHUN Province

ณัฐวรรวีร์ มานพพงษ์, สถาพร แสงสุโพธิ์, เฉลิมชัย ปัญญาดี, สมคิด แก้วทิพย์

Nathaworawee Manoppong, Sathaporn Saengsupho,

Chalermchai Panyadee, Somkid Keawtip

วิทยาลัยบริหารศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้

School of Administrative Studies, Maejo University, Thailand

Corresponding Author, Email: Nathaworawee@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ วัตถุประสงค์ของการวิจัย 1) ศึกษาผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทผ้าทอจังหวัดลำพูน 2) ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทผ้าทอจังหวัดลำพูน เพื่อดำเนินกิจการวิสาหกิจชุมชนในอนาคตที่มีความยั่งยืน ประชากรกลุ่มตัวอย่าง คือ วิสาหกิจชุมชนประเภทผ้าทอจังหวัดลำพูน โดยการวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวิเคราะห์ผลการถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า ผลการดำเนินงาน โดยพิจารณาความสามารถในการพึ่งพาตนเองของวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย 1) ภาพรวมการพึ่งพาตนเองด้านจิตใจ มีความสามารถในการพึ่งพาตนเองอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.00, S.D. = 0.00) 2) ภาพรวมการพึ่งพาตนเองด้านสังคม มีความสามารถในการพึ่งพาตนเองอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 2.65, S.D. = 0.35) 3) ภาพรวมการ

* ได้รับความเห็นชอบ: 1 พฤษภาคม 2563; แก้ไขบทความ: 20 มิถุนายน 2563; ตอรับตีพิมพ์: 23 มิถุนายน 2563

พึ่งพาตนเองด้านเศรษฐกิจ มีความสามารถในการพึ่งพาตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 2.20, S.D. = 0.25) 4) ภาพรวมการพึ่งพาตนเองด้านเทคโนโลยี มีความสามารถในการพึ่งพาตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 1.82, S.D. = 0.33) 5) ภาพรวมการพึ่งพาตนเองด้านทรัพยากร มีความสามารถในการพึ่งพาตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 1.75, S.D. = 0.30) ตามลำดับ และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานด้านการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ด้านภาวะผู้นำ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านการบริหารสวัสดิการชุมชน มีความสัมพันธ์กับการพึ่งพาตนเองของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของการพึ่งพาตนเองของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้ร้อยละ 53.7 (R^2 = .537)

คำสำคัญ: กลยุทธ์ทางการตลาด; วิสาหกิจชุมชน; กลุ่มผ้าทอจังหวัดลำพูน

Abstract

This study employed which aimed to investigate operational outcome for marketing strategy setting of cloth weaving community enterprises in Lamphun province for sustainable future of the community enterprises. A set of questionnaires was used for data collection and analyzed by using frequency, percentage, mean and standard deviation.

The result of this research found that about following were the operational outcomes based on self – reliance of the respondents: 1) the self - reliance on mind of the community enterprise groups was found at a high level ($\bar{X}$ = 3.00, S.D. = 0.00) 2) the self - reliance on social aspect of the community enterprise groups was found at a high level ($\bar{X}$ = 2.65, S.D. = 0.34) 3) the self - reliance on economic aspect of the community enterprise groups was found at a moderate level ($\bar{X}$ = 2.20, S.D. = 0.25) 4) the self - reliance on technological of the community enterprise groups was found at a moderate level ($\bar{X}$ = 1.82, S.D. = 0.33) 5) the self - reliance on resources of the community enterprise groups was found at a moderate level ($\bar{X}$ = 1.74, S.D. = 0.30), respectively.

For an analysis of factors having relationships with leadership, participation, and community enterprises management outcome had a statistically significant relationship (0.05) This could be explained that variation of self – reliance was 53.7% ($R^2 = 0.537$).

Keywords: marketing strategies; community enterprise; cloth weaving in Lamphun province

1. บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ในส่วนที่ 4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ ยุทธศาสตร์ที่ 3 การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน ให้ความสำคัญ ในการสร้างความเข้มแข็งและขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเกษตร อุตสาหกรรม บริการ และการค้าการลงทุน โดยการใช้นวัตกรรม คุณภาพคน และการปรับปรุง ด้านกฎระเบียบ การบริหารจัดการที่ดีเป็นปัจจัยที่นำไปสู่การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ เป็นยุทธศาสตร์การสร้างความเข้มแข็งได้อย่างยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) เพื่อเชื่อมโยงกับประเด็นยุทธศาสตร์ของจังหวัดลำพูน ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 เมืองหัตถกรรมสร้างสรรค์ เพื่อพัฒนาเมืองสู่การเป็นรูปแบบ เศรษฐกิจชุมชนสู่เมืองเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยเลือกศึกษา ผลิตภัณฑ์ที่มีศักยภาพ (Product Champion : PC) คือ “หัตถอุตสาหกรรมผ้าไหม” (สำนักงาน คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) เป็นการมุ่งเน้นให้ความสำคัญใน ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านของท้องถิ่นภายในจังหวัดลำพูน

การทอผ้าพื้นเมืองในท้องถิ่น ถือเป็นงานหัตถกรรมที่มีความเชื่อมโยงถึงวิถีการดำเนิน ชีวิต ภูมิปัญญา ศิลปะ ขนบธรรมเนียม และประเพณี เป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่ล้ำค่า นับเป็น งานหัตถกรรมชุมชนพื้นบ้านที่ดำเนินเปลี่ยนไปตามกาลเวลา (วรรณ โขจรบรรดาลสุข, 2559) ที่ ได้รับการสืบทอดเอกลักษณ์ลักษณะโดดเด่นของพื้นบ้านในแต่ละพื้นที่ ล้วนเป็นศิลปะ หัตถกรรม ที่ถ่ายทอดสะท้อนคุณค่าของชุมชนลงบนชิ้นงานที่มีความประณีต เป็นการสืบสานทักษะในการ ถักทองานฝีมือจากการถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นหลายช่วงอายุคน เป็นระยะเวลายาวนานกว่า ทศวรรษ (ทศวรรณ ธิมคำ, 2553) เนื่องจากการถักทอด้วยเส้นใยธรรมชาติของผ้าพื้นเมือง

มีเทคนิคการทอและลวดลายที่สวยงาม แสดงถึงควมมีเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่นที่แตกต่างกัน ส่งผลให้ปัจจุบันผู้บริโภคชาวไทยให้ความสำคัญกับงานหัตถกรรมที่เกิดจากการผสมผสานจาก ภูมิปัญญาชาวบ้าน การหันมาแต่งกายโดยใช้งานหัตถกรรมชิ้นงานจากผ้าทอมือเส้นใยธรรมชาติ เป็นไปอย่างแพร่หลาย

วิสาหกิจชุมชนเป็นกิจกรรมของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการ เพื่อสร้างรายได้ และเพื่อการพัฒนาตนเองของครอบครัว ชุมชน และระหว่างชุมชน (สำนักเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2563) ดังนั้นการพัฒนาด้านการผลิตให้มีคุณภาพจะสามารถพัฒนาเศรษฐกิจให้เจริญได้โดยมีปัจจัยที่สืบเนื่องมาจากธรรมชาติและมนุษย์ ผลิตภัณฑ์ชุมชนที่พื้นฐานมาจากการพัฒนาภูมิปัญญาให้เกิดมูลค่าเพิ่ม มีความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้และแนวทางในการพัฒนาที่เป็นองค์รวม ทั้งด้านทุนเศรษฐกิจ ทุนทางสังคมวัฒนธรรม และทุนทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของชุมชนที่มีอยู่ ผ่านการบริหารอย่างชาญฉลาด เพื่อสร้างเป็นเศรษฐกิจรากหญ้าให้เข้มแข็ง กระจ่างสามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน การรวมกลุ่มวิสาหกิจชุมชนถือเป็นแนวทางหนึ่งที่จะสามารถยกระดับฐานะความเป็นอยู่ของคนภายในชุมชน รวมทั้งสร้างความเจริญให้แก่ชุมชนได้ การนำทรัพยากรที่มีอยู่มาผ่านกระบวนการผลิตถักทอให้เป็นสินค้าที่มีคุณภาพ ที่จะสามารถแสดงถึงอัตลักษณ์ ที่สอดคล้องไปด้วยเรื่องราวและวัฒนธรรมที่โดดเด่นในแต่ละพื้นที่ และสามารถนำไปสู่กระบวนการจัดจำหน่ายทั้งภายในและนอกประเทศ โดยยึดถือหลักการของการใช้ทรัพยากรในชุมชน สร้างภูมิปัญญาท้องถิ่น ความสามารถในการพึ่งพาตนเองอย่างสร้างสรรค์ และการสร้างทรัพยากรมนุษย์ ผลที่ได้จากการรวมตัวจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนนั้นไม่ได้หมายถึงผลิตภัณฑ์เพื่อการขายเพียงอย่างเดียว แต่ส่งผลถึงกระบวนการทางความคิดของสมาชิกในกลุ่มที่มีการต่อยอดถึงการพัฒนาการให้บริการ การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ การรักษาภูมิปัญญาศิลปวัฒนธรรมและประเพณี การต่อยอดองค์ความรู้โดยการแลกเปลี่ยนภูมิปัญญาภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนของตนได้อย่างเหมาะสม

การส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนถือเป็นการพัฒนาที่เกิดขึ้นในสามระดับ คือ ระดับชุมชน ระดับสังคม และระดับประเทศ ที่ให้ผลสำเร็จยั่งยืนและยาวนาน อีกทั้งยังเป็นการจัดการทรัพยากรด้วยวิธีที่เหมาะสมได้ประสิทธิภาพสูง โดยมีการใช้ทรัพยากรที่มีในท้องถิ่นเพื่อการผลิตและการบริการที่คุ้มค่า โดยผ่านกระบวนการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนที่อาศัยความหลากหลาย

ทางชีวภาพรวมทั้งทรัพยากรนำมาผ่านการประยุกต์ กลายเป็นนวัตกรรมพื้นฐานของภูมิปัญญาท้องถิ่นเดิมของชุมชน ก่อให้เกิดแนวทางการพึ่งพาตนเองของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน โดยเน้นกระบวนการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากร ด้านเทคโนโลยี และทางด้านจิตใจ นำไปสู่การพัฒนาเพื่อการพึ่งพาตนเองของชุมชนได้อย่างต่อเนื่องตามเป้าหมายกิจการ (บุญธรรม จิตอนันต์, 2540)

ดังนั้นการศึกษากิจการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทผ้าทอจังหวัดลำพูน และศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทผ้าทอจังหวัดลำพูน จึงเป็นแนวทางให้วิสาหกิจชุมชนนำไปพัฒนากระบวนการดำเนินกิจกรรมกลุ่มเพื่อความยั่งยืนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทผ้าทอจังหวัดลำพูน
2. ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทผ้าทอจังหวัดลำพูน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

1. เป็นการวิจัยในเชิงปริมาณที่มุ่งปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทผ้าทอ จังหวัดลำพูน ในพื้นที่ 8 อำเภอ ได้แก่ อำเภอลี้ อำเภอทุ่งหัวช้าง อำเภอป่าซาง อำเภอบ้านโฮ่ง อำเภอบ้านธิ อำเภอแม่ทา อำเภอเมืองลำพูน และอำเภอเวียงหนองล่อง
2. รูปแบบการวิจัย การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีวิทยาการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)
3. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนประเภทผ้าทอจังหวัดลำพูน จำนวน 100 กลุ่ม
4. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนประเภทผ้าทอ จำนวน 80 กลุ่ม (กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน, 2562) คำนวณโดยใช้สูตรของ Taro Yamane (1973) โดยมีค่าคาดเคลื่อน 0.05

$$\text{จากสูตร} \quad n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ $n =$ ขนาดกลุ่มตัวอย่าง

$N =$ ขนาดประชากรที่ใช้ในการวิจัย

$e =$ ความคาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้ โดยแทนค่าในสูตรดังนี้

$$n = \frac{100}{1 + 100(0.05)^2}$$

$n = 80$ กลุ่ม

ขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 80 กลุ่ม และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามสัดส่วนในแต่ละช่วงประชากรทั้งหมด เพื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

5. สร้างแบบสอบถาม

5.1 โดยการรวบรวมข้อมูล ข้อคำถามจากการทบทวนวรรณกรรม และจากการศึกษา งานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการ**พึ่งพาตนเอง** โดยให้มีข้อคำถามที่ครอบคลุมทั้งหมด 5 ด้านตามกรอบของ TERMS Model คือ (1) ด้านเศรษฐกิจ (2) ด้านสังคมและวัฒนธรรม (3) ด้านทรัพยากร (4) ด้านเทคโนโลยี (5) ด้านจิตใจ และ**ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงาน** ได้แก่ (1) การบริหารจัดการ (2) ภาวะผู้นำ (3) การมีส่วนร่วม (4) การบริหารสวัสดิการ

5.2 ประเมินแบบสอบถาม นำข้อคำถามจากการรวบรวมให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประเมินความสอดคล้องของข้อคำถาม เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) หลังจากนั้นได้นำแบบสอบถามที่ผ่านเกณฑ์ (มีค่า IOC ระหว่าง 0.60 – 1.00) ไปการทดสอบความเชื่อมั่น (reliability) ผู้วิจัยจะหาค่าความเชื่อมั่นโดยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองเครื่องมือ (Try-Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 ราย เพื่อนำมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีการของ Cronbach (Cronbach's alpha coefficient) มีค่าระหว่าง $0 \leq \alpha \leq 1$ ซึ่งค่าที่ใกล้เคียง 1 จะมีค่าความเชื่อมั่นสูง โดยเกณฑ์ยอมรับค่าสัมประสิทธิ์ f ความเชื่อมั่น (Reliability Coefficient) ของแบบสอบถามทั้งชุดเท่ากับ 0.89 อยู่ในระดับที่มากกว่า 0.7

ขึ้นไป (George and Mallery, 2003) แสดงว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่น อยู่ในเกณฑ์ที่สามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูลได้โดยผลจะมีความแม่นยำมีความน่าเชื่อถือหรือน่าเชื่อถือได้สูงจึงนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป (ชูใจ คูหารัตนไชย, 2558)

6. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทผ้าทอ จังหวัดลำพูน แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ **ตอนที่ 1** การพึ่งพาตนเองของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทผ้าทอจังหวัดลำพูน **ตอนที่ 2** ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทผ้าทอจังหวัดลำพูน

7. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้การวิเคราะห์ข้อมูลจากโปรแกรมวิเคราะห์สถิติทางสังคมศาสตร์ เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลผลการดำเนินงานด้านการพึ่งพาตนเองของวิสาหกิจชุมชนประเภทผ้าทอจังหวัดลำพูน และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทผ้าทอจังหวัดลำพูน ใช้ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ ดังนั้นเป็นคำถามที่ใช้มาตรวัดการประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 3 ระดับ โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาการแปลความหมายในส่วนของ การวัดความสามารถในการพึ่งพาตนเองของวิสาหกิจชุมชนประเภทผ้าทอจังหวัดลำพูน ดังนี้ (ชูใจ คูหารัตนไชย, 2558)

เกณฑ์การแปลผล ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	2.34 – 3.00	แปลค่า ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.68 – 2.33	แปลค่า ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยระหว่าง	1.00 – 1.67	แปลค่า ในระดับน้อย

4. สรุปผลการวิจัย

1. ผลการดำเนินงานวัดจากการพึ่งพาตนเองของวิสาหกิจชุมชนประเภทผ้าทอจังหวัดลำพูน

ตารางที่ 1 แสดงระดับความสามารถการพึ่งพาตนเองของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทผ้าทอจังหวัดลำพูน

การพึ่งพาตนเองของวิสาหกิจชุมชน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความหมาย
1. ด้านเศรษฐกิจ	2.20	0.25	ปานกลาง
2. ด้านทรัพยากร	1.75	0.30	ปานกลาง
3. ด้านสังคม	2.65	0.35	มาก
4. ด้านเทคโนโลยี	1.82	0.33	ปานกลาง
5. ด้านจิตใจ	3.00	0.00	มาก
รวม	2.28	0.13	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาพรวมความสามารถในการพึ่งพาตนเองของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทผ้าทอจังหวัดลำพูน ความสามารถในการพึ่งพาตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.28$, S.D. = 0.13) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า **1) การพึ่งพาตนเองด้านจิตใจ** ภาพรวมการพึ่งพาตนเอง ด้านจิตใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.00$, S.D. = 0.00) กลุ่มมีวัตถุประสงค์ร่วมกันเพื่อรักษาวิถีวัฒนธรรมวิถีการทอผ้าไม่ให้สูญหายไปโดยสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในกระบวนการทอผ้า การสร้างความสามัคคีในชุมชนพร้อมการสร้างเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม โดยมีการสร้างจิตสำนึกรักบ้านเกิด นำไปสู่การสร้างงานภายในชุมชนที่อยู่อาศัยของตน โดยมีเป้าหมายให้คนรุ่นใหม่ร่วมสืบสานอาชีพการทอผ้าซึ่งเป็นภูมิปัญญาของท้องถิ่นไว้ **2) การพึ่งพาตนเองด้านสังคม** ภาพรวมการพึ่งพาตนเอง ด้านสังคมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.65$, S.D. = 0.35) มีการทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกัน โดยมีการประชุมกลุ่มเพื่อชี้แจงสร้างความเข้าใจภายในกลุ่มอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงการแบ่งปันรายได้จากการขายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มเพื่อนำไปเป็นประโยชน์ต่อชุมชนของตน ได้แก่ การตั้งศูนย์การเรียนรู้และเป็นจุดถ่ายทอดความรู้พื้นฐานด้านการทอผ้าแก่สมาชิกหรือผู้ที่มีความสนใจ บริจาคเงินกลุ่มเพื่อเป็นประโยชน์ในด้านพุทธศาสนา มีการแบ่งรายได้จากการขายผลิตภัณฑ์กลุ่มเพื่อช่วยเหลือสมาชิก ได้แก่ เยี่ยมเยียนสมาชิกป่วย หรือกิจกรรมงานสวดอธิษฐาน

3) การพึ่งพาตนเองด้านเศรษฐกิจ ภาพรวมการพึ่งพาตนเอง ด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.20$, S.D. = 0.25) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีช่องทางการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของตนผ่านช่องทางออนไลน์และผ่านช่องทางภายนอกชุมชน เงินทุนหมุนเวียนภายในกลุ่มมีความพอเพียงจากการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ สามารถจ่ายเงินปันผลให้แก่สมาชิกในกลุ่มได้ 4) การพึ่งพาตนเองด้านเทคโนโลยี ภาพรวมการพึ่งพาตนเอง ด้านเทคโนโลยีอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.82$, S.D. = 0.33) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีการส่งผู้นำและสมาชิกกลุ่มไปอบรมเพื่อเสริมสร้างความรู้ใหม่เกี่ยวกับเทคโนโลยี รวมถึงการเข้ารับการอบรมความรู้ในเรื่องการขายสินค้าผ่านระบบโซเชียลมีเดีย ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีการออกแบบลายผ้าด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ 5) การพึ่งพาตนเองด้านทรัพยากร ภาพรวมการพึ่งพาตนเอง ด้านทรัพยากรอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 1.75$, S.D. = 0.30) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีวัตถุดิบที่สามารถผลิตได้ภายในท้องถิ่นในจำนวนหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตามวัตถุดิบไม่เพียงพอต่อปริมาณการผลิต แม้จะพยายามสนับสนุนให้คนในท้องถิ่นปลูกและนำมาขายให้กลุ่มแล้วก็ตาม ดังนั้นกลุ่มจึงจำเป็นต้องมีการสั่งซื้อวัตถุดิบจากท้องถิ่นอื่นเข้ามาเพื่อใช้ในการผลิตสินค้าของกลุ่มต่อไป

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทผ้าทอจังหวัดลำพูน

ตารางที่ 2 แสดงปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทผ้าทอจังหวัดลำพูน

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อผลการดำเนินงาน	Mean	S.D.	แปลผล
1.การบริหารจัดการ	2.34	0.97	มาก
2.ภาวะผู้นำ	2.76	0.13	มาก
3.การมีส่วนร่วม	2.39	0.40	มาก
4.การบริหารสวัสดิการ	2.76	0.38	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทผ้าทอจังหวัดลำพูน มีตัวแปรในระดับมาก 4 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ (X_1) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 2.76$, SD = 0.13) และปัจจัยด้านการบริหารสวัสดิการ (X_4) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด

ด้านการมีส่วนร่วม (X3) และการบริหารสวัสดิการชุมชน (X4) มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับตัวแปรเกณฑ์การพึ่งพาตนเองของวิสาหกิจชุมชน (Y)

ตัวแปรการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน มีค่า $B = .243$ หมายความว่า เมื่อปัจจัยด้านการบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ระดับการพึ่งพาตนเองของวิสาหกิจชุมชน (Y) จากผลการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนโดยรวมจะเพิ่มขึ้น .243 หน่วย **ตัวแปรภาวะผู้นำ** มีค่า $B = .224$ หมายความว่า เมื่อปัจจัยด้านภาวะผู้นำ เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ระดับการพึ่งพาตนเองของวิสาหกิจชุมชน (Y) จากผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนโดยรวมเพิ่มขึ้น .224 หน่วย **ตัวแปรการมีส่วนร่วม** มีค่า $B = .037$ หมายความว่า เมื่อปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ระดับการพึ่งพาตนเองของวิสาหกิจชุมชน (Y) จากผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนโดยรวมเพิ่มขึ้น .037 หน่วย **ตัวแปรการบริหารสวัสดิการชุมชน** มีค่า $B = .159$ หมายความว่า เมื่อปัจจัยด้านการบริหารสวัสดิการชุมชน เพิ่มขึ้น 1 หน่วย ระดับการพึ่งพาตนเองของวิสาหกิจชุมชน (Y) จากผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนโดยรวมเพิ่มขึ้น .159 หน่วย

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทผ้าทอ จังหวัดลำพูน พบว่า การบริหารจัดการวิสาหกิจชุมชน ($B = .243$) ภาวะผู้นำ ($B = .224$) การบริหารสวัสดิการชุมชน ($B = .159$) มีผลต่อการดำเนินการของวิสาหกิจชุมชนอย่างมีนัยสำคัญตามลำดับ และสามารถพยากรณ์ผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ได้ร้อยละ .552 ($R^2 = 55.2$)

5. อภิปรายผลการวิจัย

1. กระบวนการพึ่งพาตนเองของวิสาหกิจชุมชนประเภทผ้าทอ จังหวัดลำพูน

1.1 การพึ่งพาตนเองด้านเศรษฐกิจ การพึ่งพาตนเองของวิสาหกิจชุมชนประเภทผ้าทอ จังหวัดลำพูน มีการลงทุนในกลุ่มทั้งรูปแบบของเจ้าของคนเดียว และลงทุนในรูปแบบการรวมทุนจากสมาชิก เงินทุนหมุนเวียนมีความเพียงพอแม้ในอดีตในช่วงเริ่มกิจการบางกลุ่มจะมีการกู้ยืมจากหน่วยงานภาครัฐและแหล่งเงินทุนภาครัฐในเวลาต่อมาได้ทำการชำระหนี้ทั้งหมดแล้ว หลักการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนจะพิจารณาเรื่องการใช้จ่ายโดยยึดหลักของการไม่ฟุ่มเฟือย มีนโยบายการรู้จักประหยัดและออมเงิน เนื่องจากสถานการณ์ทางเศรษฐกิจเกิดการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีการปรับตัวให้เข้ากับเศรษฐกิจชุมชน เพื่อกลุ่มและสมาชิกสามารถอยู่ร่วมกันอย่างมั่นคง และกลุ่มยังคงเชื่อมโยงถึงพึ่งพาเศรษฐกิจในชุมชน

ด้วย การบริหารจัดการงานของกลุ่มเป็นลักษณะของการมีส่วนร่วมของสมาชิก สมาชิกมีส่วนร่วม และมีตำแหน่งร่วมในการบริหารงานของกลุ่ม มีการจัดประชุมสม่ำเสมอ มีขั้นตอนการการวางแผนงาน และติดตามประเมินผล ในการประชุมมีการร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือ การหาทางออกร่วมกันในกรณีที่เกิดปัญหาในการทำงาน สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Suthornpongpatra (2015) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต คือ การบริหารจัดการที่ดีโดยการใช้การบริหารอย่างมีส่วนร่วม การทำงานอย่างมีระบบ มีขั้นตอน มีการวางแผน ประชุมในประเด็นที่กำลังดำเนินการตามวาระ มีการเปิดโอกาสให้สมาชิกมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เสนอแนะ แก้ไขเมื่อกลุ่มเกิดปัญหาร่วมกัน ทั้งนี้ กลุ่มมีการพึ่งพาตนเองโดยสมาชิกกลุ่มมีความสามารถด้านการบริหารจัดการทางด้านการตลาด การมีพื้นที่ขายสินค้า ณ ที่ทำการกลุ่ม บริเวณที่หน่วยงานราชการจัดขึ้น งานแสดงสินค้าของหน่วยงานราชการ งานประเพณีประจำปี และทุกกลุ่มมีการจำหน่ายสินค้าผ่านระบบโซเชียลมีเดีย ได้แก่ ไลน์แอฟริเคชั่น สอดคล้องกับผลศึกษาวิจัยของ Nonthacord (2011) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จของการดำเนินงานกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร คือ การมีการวางแผนทางการเงิน และด้านความเข้มแข็งทางการตลาด

1.2 การพึ่งพาตนเองด้านสังคม การพึ่งพาตนเองทางด้านสังคมของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทผ้าทอจังหวัดลำพูน มีความสามัคคีเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน แสดงให้เห็นถึงการพึ่งพาอาศัยกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกันของคนในชุมชน สามารถสร้างความรักสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันให้เกิดขึ้นในชุมชน พื้นที่กลุ่มยังเป็นศูนย์การเรียนรู้เกี่ยวกับผ้าทอขึ้นภายในชุมชนเพื่อเป็นประโยชน์ต่อสมาชิก ชุมชน หรือผู้ที่มีความสนใจทั่วไป แสดงถึงการพึ่งพาอาศัยกันและกันของคนในชุมชน และยังเป็นการรวมกลุ่มของผู้สูงอายุ หรือกลุ่มแม่บ้านได้มาพบปะกัน ปัจจุบัน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนยังมีการบริจาคเงินของกลุ่มที่ได้จากการขายผลิตภัณฑ์กลุ่มเพื่อเป็นประโยชน์แก่ชุมชนของตนด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของ คัมภีร์พรรณ ชูทอง และคณะ (2562) พบว่า ความสำเร็จในการประกอบกิจการของวิสาหกิจชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง คือ การจัดกระบวนการเรียนรู้ในสังคมของวิสาหกิจชุมชน โดยเริ่มจากกระบวนการสร้างการเรียนรู้หลักการวิคิด กระบวนทัศน์ใหม่อย่างมีเป้าหมาย โดยยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียงที่วิสาหกิจชุมชนส่งผลให้เกิดวิถีชีวิตการพึ่งพาตนเองได้ เลี้ยงตัวเองได้ ก่อให้เกิดความเข้มแข็ง สามารถถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ระหว่างคนในชุมชน และระหว่างกลุ่มวิสาหกิจชุมชน

1.3 การพึ่งพาตนเองด้านทรัพยากร การพึ่งพาตนเองทางด้านทรัพยากรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทผ้าทอจังหวัดลำพูน ประกอบด้วย ด้านทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่น หมายถึง วัตถุดิบที่กลุ่มสามารถผลิตได้เองในบางส่วน ได้แก่ ฝ้าย สีย้อมที่มาจากพืชพันธุ์ต่าง ๆ ที่ในแต่ละท้องถิ่นมีความหลากหลายทางธรรมชาติ การผลิตสินค้าของกลุ่ม วัตถุดิบดังกล่าวมาจากคนในชุมชนเอง และมาจากแหล่งวัตถุดิบอื่นในจังหวัดใกล้เคียง ด้านทรัพยากรบุคคล หมายถึง ภูมิปัญญาของการทอผ้าที่แม่ครูของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป็นองค์ความรู้ที่สำคัญของท้องถิ่นที่ไม่สามารถประเมินมูลค่าได้ ความทรงคุณค่านี้เมื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการผลิตลายผ้าในปัจจุบันก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด การสืบสานส่งสมมารุ่นต่อรุ่นมาตั้งแต่บรรพบุรุษ การมีจุดมุ่งหมายเดียวกันของแม่ครูและสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีความเป็นหนึ่งเดียวกัน การเผยแพร่งานหัตถกรรมให้คงอยู่ต่อไปในอนาคต การเสริมสร้างรายได้ให้เกิดความยั่งยืนของกลุ่ม การทำกิจกรรมกลุ่มจึงอยู่ในลักษณะเอื้อเพื่อเสริมครอบครัว และมีความสามัคคีร่วมมือกันเป็นอย่างดีส่งผลก่อให้เกิดศักยภาพในการขับเคลื่อนกลุ่มเป็นไปได้อย่างดี ตัวบุคคลเป็นทรัพยากรที่เป็นองค์ความรู้ที่เป็นทรัพย์สินทางปัญญามาจากบรรพบุรุษ ที่สามารถนำมาประยุกต์ให้เข้ากับเทคโนโลยีสังคมสมัยใหม่อย่างสมดุล เป็นการสืบทอดทางภูมิปัญญาที่มีคุณค่าทางจิตใจ สอดคล้องกับการศึกษาของสมชาย นำประเสริฐชัย (2558) ว่าเป็นกระบวนการสกัดความรู้ ลวดลายผ้าที่แฝงอยู่ในตัวบุคคล ให้กลายเป็นรูปแบบที่สามารถจัดเก็บได้ เพื่อการอนุรักษ์องค์ความรู้ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปัทมา สมพงษ์ (2551) ที่พบว่า การถ่ายทอดการทอผ้าไหมของกลุ่มผลิตสินค้าผ้าไหมของปกรังชัย จังหวัดนครราชสีมา มีการถ่ายทอดความรู้การทอผ้าภายในครอบครัวและระหว่างเครือญาติ และถ่ายทอดจากหน่วยงานราชการที่มีการให้สมาชิกเข้าร่วมอบรมกับหน่วยงานราชการ

1.4 การพึ่งพาตนเองด้านเทคโนโลยี การพึ่งพาตนเองทางด้านเทคโนโลยีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทผ้าทอจังหวัดลำพูน ภาพรวมการพึ่งพาตนเองด้านเทคโนโลยี กลุ่มได้เครื่องมือทางเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาประยุกต์ใช้กับภูมิปัญญาท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสมในเรื่องการออกแบบลายผ้า และคิดค้นลายผ้าใหม่ ๆ เพื่อช่วยเพิ่มรูปแบบลายของผลิตภัณฑ์ ให้มีความหลากหลายมากขึ้น เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างรายได้เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาของ ดนัยเทพ ศรีธีรรัตน์ (2549) พบว่า การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนอย่างครบวงจร อันประกอบด้วย การยกระดับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ การรักษาคุณภาพ การศึกษาวิจัยเทคโนโลยีและการตลาด

จะสร้างความน่าเชื่อถือทางธุรกิจและเรื่องความปลอดภัยแก่ผู้บริโภค และง่ายต่อการประสานงานของแหล่งเงินทุนที่กลุ่มจะสามารถนำไปสร้างธุรกิจให้เติบโต มั่นคงต่อไป

1.5 การพึ่งพาตนเองด้านจิตใจ การพึ่งพาตนเองทางด้านจิตใจของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนประเภทผ้าทอจังหวัดลำพูน ภาพรวมการพึ่งพาตนเองด้านจิตใจ แสดงให้เห็นถึงว่าหากกลุ่มมีประธานกลุ่มที่ภาวะผู้นำ การมีทัศนคติ วิสัยทัศน์ที่กว้างไกล และมีความรับผิดชอบในการทำงานสูง รูปแบบการทำงานมีการคิดและการวางแผนอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้สมาชิกเกิดความเชื่อมั่นในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม รวมทั้งผู้นำกลุ่มมีความเข้มแข็งทางจิตใจ การมีความสามารถในการเข้าถึงสมาชิกทุกคน การพึ่งพาตนเองของวิสาหกิจชุมชนส่งผลให้กลุ่มเกิดความเข้มแข็งในสายสัมพันธ์ ความเอื้อเฟื้อประดุจเครือญาติ ความผูกพันภายในกลุ่มการดำเนินงานเป็นไปด้วยความสามัคคีทุ่มเทให้กับงานที่ทำเมื่อเกิดปัญหาความขัดแย้งภายในกลุ่ม สมาชิกสามารถไกล่เกลี่ยให้เกิดความเข้าใจกันได้ไม่ยาก ส่งผลให้เกิดความขับเคลื่อนในระบบสังคมภายในชุมชนที่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียว สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ ศศิภา พิทักษ์ศานต์ (2556) พบว่า วิสาหกิจชุมชนเกิดจากการรวมกลุ่มของคนในชุมชนด้วยความสมัครใจ สมาชิกจึงมีประสบการณ์การทำงานร่วมกันตั้งแต่ก่อตั้งกลุ่ม รวมถึงการทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน สมาชิกจึงตั้งใจ และทุ่มเททำงานให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชน สมาชิกมีความพอใจกับผลประโยชน์ที่ได้รับ เกิดเป็นความรู้สึกผูกพันต่อองค์กร และภูมิใจที่มีส่วนที่มีส่วนที่ทำให้วิสาหกิจชุมชนพึ่งพาตนเองได้

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทผ้าทอจังหวัดลำพูน ได้แก่

2.1 ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทผ้าทอจังหวัดลำพูน ประกอบด้วย ด้านการจัดการวางแผนโครงสร้างการดำเนินงานขององค์กร ด้านคนโดยสมาชิกกลุ่ม ด้านการเงินที่เกี่ยวข้องกับระบบการเงิน เงินทุนหมุนเวียน และการระดมทุนเพื่อการลงทุนของสมาชิกภายในกลุ่ม ด้านวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม กลุ่มวิสาหกิจชุมชนดำเนินกิจกรรมมาเป็นเวลานานการบริหารจัดการกลุ่มที่มีความชัดเจนส่งผลต่อในการกำหนดทิศทางในการดำเนินงานของกลุ่ม สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ ดุษฎี นาคเรือง และคณะ (2560) การให้ความสำคัญด้านการบริหารจัดการที่ดีสามารถกำหนดทิศทางการดำเนินกิจกรรมกลุ่มเพื่อสร้างเป้าหมายในการทำงานร่วมกันระหว่างสมาชิกในกลุ่ม และสามารถควบคุมต้นทุนการผลิตให้ลดลง การนำอุปกรณ์เครื่องมือเทคโนโลยี

สมัยใหม่เข้ามาประยุกต์ใช้ในการผลิตส่งผลต่อการพัฒนาการดำเนินงานของกลุ่ม ซึ่งส่งผลต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพและเอกลักษณ์ท้องถิ่นเพื่อขอรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ ไพศาล มุ่งสมัคร (2556) กระบวนการบริหารจัดการภายใน การเน้นด้านการเงินโดยการประเมินการบริหารการเงิน การหาแหล่งทุนภายนอกเข้ามา สนับสนุนการวิจัยและพัฒนา เน้นการฝึกทักษะเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะให้กับสมาชิกเครือข่าย และเน้นความร่วมมือกำหนดระบบสวัสดิการกลุ่ม

2.2 ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม ผู้นำกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถกระตุ้นให้สมาชิกกลุ่มเกิดความรู้สึกสามัคคี ร่วมมือร่วมใจในการทำงาน ทำให้เกิดความรับผิดชอบร่วมกัน บรรลุเป้าหมายร่วมกันในการดำเนินงานของกลุ่มได้ สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ ศศิภา พิทักษ์ศานต์ (2556) ภาวะผู้นำวิสาหกิจชุมชน ส่งผลต่อการพึ่งพาตนเองของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในระดับมากถึงมากที่สุด ส่งผลต่อความสำเร็จวิสาหกิจชุมชนไปปฏิบัติให้เกิดความยั่งยืนในกิจการได้

2.3 ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม สมาชิกภายในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้ร่วมกันดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม โดยสมาชิกได้มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนากลุ่ม มีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจกลุ่ม มีส่วนร่วมในการร่วมกันประเมินผลการดำเนินกิจกรรมกลุ่ม มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ ภรณ์ กীরติบุตร (2529) กล่าวว่า สมาชิกองค์กรที่มีความรู้สึกผูกพันอย่างแท้จริงต่อเป้าหมายและค่านิยมองค์กร มีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน หรือกิจการงานต่าง ๆ ของกลุ่มอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ สุดเฉลิม ศัสตราภิชาน (2558) ทุกองค์ประกอบทางการบริหารจัดการจะเกิดการพัฒนาดำเนินการได้จะต้องเปิดโอกาสให้เกิดความมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง สมาชิกทุกคนในองค์กรสามารถแสดงความคิดเห็นได้ในทุกระดับ โดยข้อสรุปต้องมีความเห็นพ้องต้องกัน หรือการมีส่วนร่วมในเรื่องอื่นที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่ม และสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ ศศิภา พิทักษ์ศานต์ (2556) การดำเนินกิจกรรมกลุ่ม เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทำงานร่วมกัน เพื่อเป็นพัฒนาการทำงานที่เป็นไปความต้องการของสมาชิกภายในกลุ่ม การมีส่วนร่วมถือเป็นสัมพันธ์ภาพที่ดี สมาชิกจะรู้สึกผูกพันกับงานที่ทำ ท่วมเทในงาน และเต็มใจมีส่วนร่วม เกิดความรู้สึกผูกพันกับองค์กร

2.4 ปัจจัยด้านการบริหารสวัสดิการชุมชน การจัดตั้งสวัสดิการชุมชนเป็นการสร้างความสามัคคีในชุมชน แต่ต้องได้รับความร่วมมือจากประชาชน ทั้งในส่วนของสำนักในด้านศีลธรรม จริยธรรม และประเพณีตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีของสังคม เกิดการเชื่อมโยงของเครือข่ายภายในชุมชน จัดสวัสดิการชุมชนอย่างเป็นระบบจะสามารถสร้างความน่าเชื่อถือ ความมั่นคง และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง จะดำเนินงานนำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชน สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ ธงชัย ภูวนาถวิจิตร (2558) การบริหารสวัสดิการชุมชนมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต และสร้างหลักประกันให้กับสมาชิกในชุมชน การฐานทุนทางสังคม วัฒนธรรมและทรัพยากรชุมชนที่มีอยู่ให้เกิดการรวมกลุ่มจัดตั้งเป็นสวัสดิการชุมชนขึ้นเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนทั้งในระดับชุมชน ภูมิภาคและประเทศให้เกิดการพึ่งพาตนเอง เกิดความรัก การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันภายในชุมชน

6. องค์ความรู้จากการวิจัย

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนประเภทผ้าทอจังหวัดลำพูน ประกอบด้วย **ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ** การวางแผนโครงสร้างการบริหารในเรื่องทุน คน ทรัพยากรของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อกำหนดทิศทางการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน สอดคล้องกับผลการการศึกษาวิจัยของ เพ็ญศรี และศิริวัฒน์ เปลี่ยนบางยาง (2561) เป็นแนวทางสำคัญเพื่อนำไปสู่ความยั่งยืน เป็นกระบวนการที่เน้นในเรื่องปรับวิถีคิดของชุมชนให้พึ่งพาตนเองก่อน โดยเชื่อมโยงผสมผสานกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกชุมชน เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็ง พึ่งพาตนเองได้ในที่สุด **ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ** เป็นปัจจัยหนึ่งในการดำเนินกิจการ ผู้นำกลุ่มมีส่วนอย่างมากในการกำหนดเป้าหมายของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน กำหนดในทิศทางการบริหารจัดการ การจัดสรรหน้าที่ในการทำงาน รวมไปถึงการให้ความรู้ เพิ่มทักษะในการทำงาน รวมไปถึงทางด้านจิตใจที่สามารถชักจูงให้สมาชิกเกิดความสามัคคี เชื่อมั่น ศรัทธา และปฏิบัติตาม สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ สันญา เคนาภูมิ (2558) เป็นความสามารถในการนำของผู้นำวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ที่มีความเข้มแข็ง โดยพบว่าประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเป็นแกนนำสำคัญในการขับเคลื่อนต่าง ๆ ได้แก่ การจุดประกายความคิด การนำพาการสร้างธุรกิจ การแสวงหาตลาดเพื่อการระบายขายสินค้า เป็นต้น **ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม** เป็นปัจจัยสำคัญต่อการขับเคลื่อนการทำงานของวิสาหกิจชุมชน ในด้านการวางแผนงานพัฒนาชุมชน มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการกลุ่ม การปฏิบัติหน้าที่ การจัดสรรรวมถึงมีส่วนร่วมในการรับ

ผลประโยชน์ การติดตามและประเมินผลการดำเนินกิจกรรมและการดำเนินงานของกลุ่ม สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ ชัยวัฒน์ สมศรี และคณะ (2560) ที่อธิบายว่า การมีส่วนร่วมของพนักงานในองค์กรหรือสมาชิกในองค์กรมีความสำคัญกับองค์กรอย่างยิ่ง เนื่องจากสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถขององค์กร โดยนำแนวทางมาปรับใช้ตามบริบทสถานการณ์ที่มีการเปลี่ยนแปลงไปเพื่อพัฒนาองค์กร เป็นการพัฒนาโครงสร้างเพื่อการเรียนรู้ร่วมกัน การระดมสมองระดมความคิดสร้างสรรค์ของสมาชิกกลุ่ม วางแผนการดำเนินการเพื่อนำไปแก้ไขปัญหาและพัฒนาองค์กร **ปัจจัยด้านการบริหารสวัสดิการชุมชน** เป็นการจัดตั้งสวัสดิการชุมชนเพื่อเป็นการสร้างความสามัคคีในชุมชน เป็นการสร้างจิตสำนึกที่ดีในเรื่องศีลธรรม จริยธรรม การบริหารสวัสดิการชุมชนก่อให้เกิดความเชื่อมโยงของเครือข่ายในชุมชนอย่างน่าเชื่อถือ นำไปสู่ความเข้มแข็งของชุมชน สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ นิภารัตน์ นกตรีพงศ์ (2563) สวัสดิการชุมชนมีความสำคัญอย่างมากต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต เป็นการสร้างหลักประกันให้สมาชิกในชุมชน จากฐานทุนทางสังคมวัฒนธรรมและทรัพยากรที่ชุมชนมีอยู่ให้เกิดการรวมตัวจัดตั้งเป็นสวัสดิการชุมชนเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนทั้งระดับในชุมชน ภูมิภาค

ความสามารถในการพึ่งพาตนเองของวิสาหกิจชุมชนประเภทผ้าทอจังหวัดลำพูน อันประกอบด้วย การพึ่งพาตนเองด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านทรัพยากร ด้านเทคโนโลยี และด้านจิตใจ ความสามารถในการพึ่งพาตนเองของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่เชื่อมโยงกับปัจจัยข้างต้นอัน ล้วนส่งผลต่อความสำเร็จของวิสาหกิจชุมชน การพึ่งพาตนเองเป็นการมุ่งเน้นการพึ่งพาตนเองจากรากฐานทุนทรัพยากรชุมชน ทั้งทุนทางสังคมและทุนทางวัฒนธรรม ให้เกิดการพึ่งพาตนเอง หากสามารถผสมผสานการพึ่งพาตนเองร่วมกับการบริหารจัดการได้เป็นอย่างดีในเรื่องวางแผนการจัดการองค์กร การบริหารทรัพยากรต่าง ๆ รวมถึงการบริหารเงินทุนให้สอดคล้องกับกิจการ แสดงให้เห็นว่าการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และมีความพอประมาณ โดยยึดหลักตามแนวความคิดของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่ได้ทรงดำริไว้ถึงทางสายกลางในการดำรงอยู่ และการดำเนินชีวิตของประชาชน ให้มีความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน บนเงื่อนไขของความรู้ และหลักธรรมาภิบาล ก่อให้เกิดความยั่งยืนของวิสาหกิจชุมชน

7. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ควรกำหนดนโยบายส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่วิสาหกิจชุมชน เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้นำและสมาชิกวิสาหกิจชุมชน เพื่อการพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนให้สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะเชิงบริหาร

2.1 หน่วยงานรัฐควรเปิดโอกาสและพื้นที่ให้องค์กร ในการส่งเสริมการพัฒนา โดยมีการสนับสนุนทุนในการดำเนินงานพัฒนาเสริมสร้างเทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการผลิตสีย้อมย้อมวัตถุดิบ ที่สดใสดึงดูด เพื่อก่อให้เกิดการเสริมสร้างศักยภาพกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและการแข่งขัน รวมถึงการจัดหาเทคโนโลยีวิทยาการสมัยใหม่ เข้ามาส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานเพื่อรองรับการเติบโตของธุรกิจชุมชน

2.2 ส่งเสริมการสร้างเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนให้เกิดการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ วิธีการผลิตใหม่ ๆ การแบ่งปันวัตถุดิบ เกิดการพึ่งพาซึ่งกันและกันระหว่างกลุ่ม ระหว่างชุมชน เพื่อความก้าวหน้าของวิสาหกิจชุมชนในการสร้างระบบเศรษฐกิจชุมชน

เอกสารอ้างอิง

- กองส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2562). คู่มือการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ปี 2562. สืบค้นเมื่อ 22 สิงหาคม 2562, จาก <http://www.sceb.doae.go.th/Documents/STC/MannualRegistrationCE62.pdf>
- คัมภีรพรรณ ชูทอง และ กรวิทย์ เกษะกลาง. (2562). ถอดบทเรียนกระบวนการเรียนรู้วิสาหกิจชุมชนบ้านบางใหญ่ : จากกระบวนการการผลิตภัณฑ์น้ำสោวรสปลอดสารพิษเพื่อสุขภาพ. วารสารวิชาการวิทยาลัยบริหารศาสตร์, 2(4), 25-35.
- ซูใจ คูหารัตนไชย. (2558). สถิติเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- ดนัยเทพ ศรีธีรัตน์. (2549). การวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลของนโยบายโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ตามแนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.

- คุชฎี นาคเรือง และคณะ. (2560). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน จังหวัดยะลา. *วารสารศรีนครินทร์วิโรฒวิจัยและพัฒนา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 9(17), 69-77.
- ทศวรรณ ธิมคำ. (2553). *การจัดการความรู้ภูมิปัญญาพื้นบ้านล้านนาเรื่องการทอผ้ายกคำพูน*. (ปัญหาพิเศษปริญญาามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธงชัย ภูวนาถวิจิตร. (2558). แนวคิดสวัสดิการชุมชนบนฐานทรัพยากรชุมชน ทางเลือกเพื่อการพึ่งตนเองของชุมชนอย่างยั่งยืน. *วารสารแม่ฟ้าหลวง*, 4(2), 65-94.
- บุญธรรม จิตต่อนันต์. (2540). *ส่งเสริมการเกษตร*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ปัทมา สมพงษ์. (2551). การจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น: กรณีศึกษากลุ่มผลิตสินค้าผ้าไหมอำเภอปักธงชัย จังหวัดนครราชสีมา. *วารสารห้องสมุด*, 52(1), 65-78.
- ไพศาล มุ่งสมัคร และคณะ. (2556). รูปแบบการจัดการที่ประสบผลสำเร็จของกลุ่มเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ผลิตภัณฑ์สมุนไพร กลุ่มจังหวัดชัยภูมิบุรีรัมย์. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 18(3), 115-123.
- ภรณ์ กิรติบุตร. (2529). *การประเมินประสิทธิภาพองค์การ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- วรรณ โชคบรรดาลสุข. (2558). การถ่ายทอดภูมิปัญญาการทอผ้าตีนจกไท - ยวนในจังหวัดราชบุรี. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 21(1), 166-188.
- ศศิภา พิทักษ์สานต์. (2556). ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการนำนโยบายส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนไปปฏิบัติ กรณีศึกษาอำเภอเมืองกระบี่ จังหวัดกระบี่. (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยมหิดล. กรุงเทพฯ.
- สมชาย นำประเสริฐชัย. (2558). *การจัดการความรู้*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- สุดเฉลิม ศัสตราภักษ์ และคณะ. (2558). ธรรมนูญเพื่อการจัดการ และการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน. *วารสารการพัฒนาชุมชนและคุณภาพชีวิต*, 3(3), 271-283.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 – 2564*. สืบค้นเมื่อ 13 มีนาคม 2562, จาก <http://planning.dld.go.th/th/index.php/th/plan-menu/690-policy12>

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). รายงานผลการพัฒนา
รายจังหวัด จังหวัดลำพูน. สืบค้นเมื่อ 28 เมษายน 2563, จาก <http://www.royalthai-police.go.th/download/plan12.pdf>
- สำนักเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน. (2563). วิสาหกิจชุมชนน้ำรู้. สืบค้นเมื่อ
28 เมษายน 2563, จาก <http://www.sceb.doae.go.th/Ssceb2.htm>
- George, D., & Takezawa, S. (2003). *SPSS for window step by step: A simple guide and reference*. 4th ed 11.0 update. Boston Ma: Pearson Allyn & Bacon.
- Nonthacord, P.N. (2011). *Factors Affecting Business Success of Northern Farmer Housewife Group in the food processing industry*. (Master's thesis). Chiangmai University. Chiang Mai.
- Sunthornpongpatra, J.P. (2015). *Factors Affecting the Success of Savings Group for Manufacturing Case Study of Khon Kaen Savings Group Tambon Dong Khae, Amphoe Mueang, Prachin Buri*. (Master's thesis). Rajabhat Rajanagarindra University. Chachoengsao.
- Taro Yamane. (1973). *Elementary Survey Analysis*. Prentice. Inc., Englewood Cliffs. New Jersey.